

DOI: 10.5281/zenodo.15584876

Link: <https://zenodo.org/records/15584876>

AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH VA BIZNESGA KENG JALB ETISH ORQALI AHOLI FAROVONLIGINI OSHIRISH

Bobayev Isroiljon Abdinabiyevich

Namangan davlat texnika universiteti "Iqtisodiyot" kafedrasida 3-kurs tayanch doktoranti

E-mail: isroilbanker@gmail.com

ORCID raqami: <https://orcid.org/0000-0003-4404-5457>

Uyali telefon raqami: +99893 944 99 55

Annotatsiya: Ushbu maqolada aholi bandligini ta'minlash va biznesga keng jalb etish orqali aholi farovonligini oshirish haqida ilmiy, nazariy va amaliy fikrlar keng qamrovli yoritilgan bo'lib, bunda bugungi kunda aholi farovonligi bo'yicha Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan keng ko'lamlı iqtisodiy va ijtimoiy islohotlar keng yoritilgan

Kalit so'zlar: tadbirkorlik, biznes, aholi farovonligi, aholi demografiyasi, iqtisodiy farovonlik, ijtimoiy farovonlik, hayotiy ne'matlar, BMT (Birlashgan Millatlar Tashkiloti), yalpi ichki mahsulot, yalpi milliy mahsulot, inson taraqqiyoti indeksi, Yangi O'zbekiston, iqtisodiy islohotlar, ijtimoiy islohotlar ilmiy fikrlar.

KIRISH

2025 yilda Yangi O'zbekistonning milliy iqtisodiyotini jadal sur'atlarda rivojlantirish orqali aholi farovonligini ta'minlash maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tadbirkorlikni rivojlantirish orqali aholi bandligini oshirish bo'yicha axborot berdi. Ushbu axborotda quyidagi 2 ta muhim va dolzarb masalalar ko'rib chiqildi: 1-masala. Davlat byudjeti xarajatlarini 52 % foizi ta'lim, sog'liqni saqlash, ijtimoiy himoya, aholini uy-joy bilan ta'minlash, madaniyat va sportni rivojlantirishga sarflanadi. 2-masala. O'zbekiston Respublikasidagi mavjud 3 600 000 nafar aholini ish bilan bandligini ta'minlash maqsadida "Mahalla loyihasi" doirasida Biznesni Rivojlantirish Banki va boshqa barcha tijorat banklari tomonidan 1 milliard \$ AQSh dollari miqdorida moliyaviy mablag' ajratiladi³. Yurtboshimiz tomonidan taqdim etilayotgan ushbu iqtisodiy va ijtimoiy islohotlardan ko'zlangan asosiy maqsad kambag'allikni qisqartirish va aholi farovonligini ta'minlashdan iborat. Bunda aholini barqaror iqtisodiy o'sish orqali daromadi o'rtachadan yuqori bo'lgan davlatlar qatoridan o'rin olishi nazarda tutilgan.

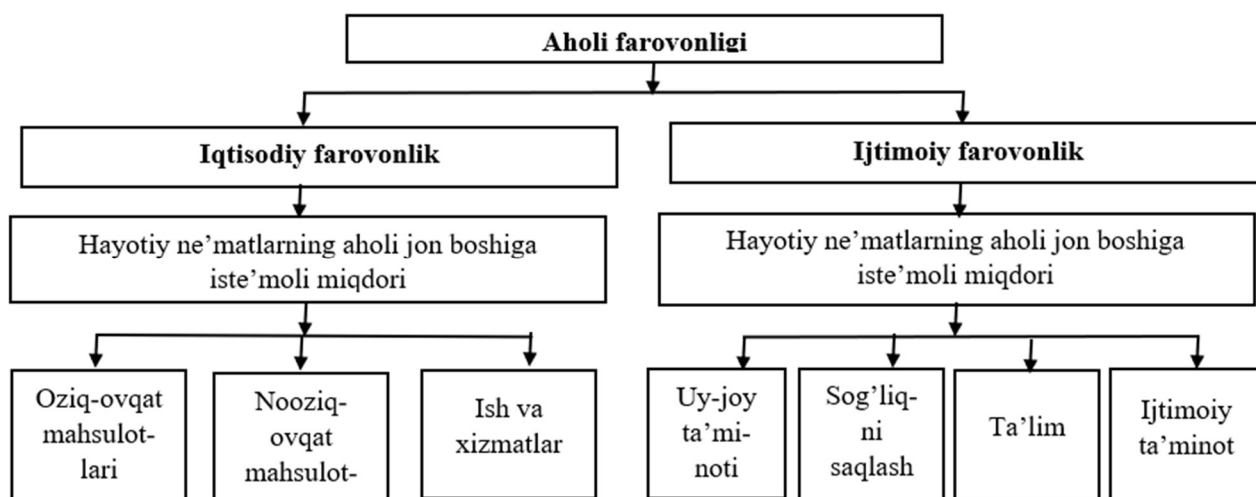
MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI: Ko'pchilik iqtisodiy adabiyotlarda tadbirkorlikni rivojlantirish asosida aholi farovonligini oshirish bo'yicha xorijiy va mahalliy iqtisodchi olimlar o'z fikrlarini bildirganlar: Jumladan, J.B.Sey⁴ va uning shogirdlari A.Smitning «ko'rinmas qo'l» bilan yo'naltirilayotgan «iqtisodiy inson»ning shaxsiy manfaati albatta jamoatchilikka to'g'ri keladi degan g'oyasiga o'z mulohazalarini qo'yib, jamiyatning barcha qatlamlarining iqtisodiy manfaatlari uyg'unligi to'g'risidagi juda soddalashtirilgan nizomni chiqarishga harakat qildilar. D.Rikardo esa «aholi farovonligini oshirishning zaruriy sharti mehnat taqsimotidir» deydi. Kuzatishlardan ma'lum bo'ldiki, XXI asr boshlariga kelib, mehnat taqsimoti

³ <https://president.uz/uz/lists/view/7801> O'zbekiston Respublikasi Prezidenti rasmiy saytidan olindi

⁴ Qarang: J.-B. Sey. Трактат по политической экономии. –М.: Дело, 2000. – 400 с.; Qo'shimcha manbaa: <https://viewer.rsl.ru/ru/rs01003640172?page=5&rotate=0&theme=white>

tufayli dunyoda 30 ming xil kasb mavjud bo‘ldi. Demak, davrlar o‘tib mehnat taqsimoti tarkibida kasblarning miqdor jihatidan ko‘payishida tadbirkorona yondashuvlar muhim rol o‘ynagan. Darhaqiqat, intellektual mulk va boshqa mulklarning tobora rivojlanishi natijasida kasblar turi ko‘payib borgan. Bu esa aholini mehnatda bandligini ta‘minlashga olib kelgan va aholi farovonligiga ijobiy ta‘sirini ko‘rsatgan. Biroq, shunga qaramay, A.Smit insonni baribir «...zarur ehtiyojlar, qulaylik va zavqdan foydalanish darajasiga qarab, boy yoki kambag‘al» bo‘lishini aytadi. Bunday yondashuvlar XX asr o‘rtalaridayoq taniqli iqtisodchi Y.Shumpeterning «Iqtisodiy taraqqiyot nazariyasi» asarida ham qayd etilgan. Uning fikricha, «tadbirkorlik ishi – yangilik yaratish yo‘li bilan ishlab chiqarishni isloh qilish va tubdan o‘zgartirish, yanada umumiy ma’noda – yangi xom ashyo manbai yoki tayyor mahsulot bozorini ochish tufayli yangi tovarlarni yoki avvalgi tovarlarni ishlab chiqarish uchun yangi texnologik imkoniyatlardan foydalanish orqali, yangi usullar bo‘yicha avvalgini qayta tashkil etish hisoblanadi. Ko‘pchilik iqtisodiy adabiyotlarda aholi farovonligiga turlicha ta‘rif berishgan, ya‘ni “Aholi farovonligi bu mamlakat aholisi, yakka individ, oila, ijtimoiy guruhlar, ijtimoiy sinflarning hayot uchun moddiy, ma‘naviy, hayotiy, moliyaviy va ijtimoiy ne‘matlar bilan ta‘minlanganlik darajasi hisoblanadi” deb ta‘rif berilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI: Aholi farovonligi ikki qismga ajratamiz, bular iqtisodiy farovonlik va ijtimoiy farovonlik. Iqtisodiy farovonlik bu aholi jon boshiga tovar, ish, xizmatlarni iste‘moli miqdori hisoblanib, iqtisodiy farovonlik bozor qiymati bilan o‘lchanadi. Ijtimoiy farovonlik esa aholini farovon hayot kechirishining umumiy shart-sharoiti, ya‘ni uy-joy, zamonaviy infratuzilma, kommunal xizmat, bepul ta‘lim olish, madaniyat, sog‘liqni saqlash bo‘yicha bepul tibbiy xizmatlaridan keng foydalanish hisoblanadi. Aholi farovonligi bilan bog‘liq fikr va mulohazalarimni quyidagi chizma orqali yanada yaqqolroq ifodalash mumkin: **(1.1-rasmga qarang)**

1.1-rasm. Aholi farovonligining asosiy tarkibiy qismlari⁵.

Ko‘pgina ilmiy manbaalarda ta‘kidlanishicha, “farovonlik – aholi hayotining ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlari va ehtiyojlarini qondirish tavsifi” deb ta‘rif berilgan.

⁵ Guliston Davlat Universiteti i.f.n. dots. PhD O.A.Yusufaliyevning PhD dissertatsiya ishidan olingan

Birlashgan millatlar tashkilotining tavsiyasiga ko'ra, aholi farovonligi bir necha elementlar tizimini namoyon etadi: sog'liq, shu jumladan, demografik sharoitlar, oziq-ovqat, kiyim-kechak, iste'mol va jamg'arish fondlari, mehnat sharoitlari, ish bilan bandlik, mehnatni oqilona tashkil etish, oliy yoki o'rta ma'lumotli bo'lish, shu jumladan, savodxonlik, aholini uy-joy, boshpana va muqim turar joy bilan ta'minlash, ijtimoiy ta'minot bo'lgan nafaqa, moddiy yordam bilan ta'minlash, inson erkinlari bo'lgan dam olish, turizm va ko'ngilochar tadbirlar bilan ta'minlash, aholi turmush darajasi (farovonlikni) ni xalqaro taqqoslash uchun Birlashgan millat tashkiloti o'z ichiga aholi jon boshiga milliy daromad, yalpi ichki mahsulot, yalpi milliy mahsulot, hayot davomiyligi, ta'lim oluvchi "inson taraqqiyoti indeksi" ko'rsatkichidan foydalaniladi. Aholi farovonlik, daromadlar va iste'mol bilan bir qatordan o'z ichiga mehnat va turmush shart-sharoitlarini, ish vaqti va bo'sh vaqtning hajmi va tarkibiy tuzilishini, madaniyat va ta'lim darajasi, sog'liqni saqlash, aholi demografiyasi (aholini tubdan ko'payishi) ni ekologik holatni oladi. Yangi O'zbekistonning barqaror iqtisodiy o'sish asosida shakllangan milliy iqtisodiyoti sharoitida ta'lim, tibbiyot, ijtimoiy xizmat, harbiy xizmatga davlat byudjetidan katta miqdorda xarajatlar sarflanmoqda. Bundan ko'rinadiki, aholi farovonligi umumiy holda inson ehtiyojining qondirilish darajasi orqali ham ifodalash mumkin. Ya'ni aholi farovonligi kishilarning moddiy, ma'naviy va hayotiy ehtiyojlarini qondirish bilan bog'liq hayotiy sohasi sifatida qaraladi. Farovonlik bu aholining zarur moddiy va ma'naviy ne'matlar (ma'lum ehtiyojlarni qondiruvchi buyumlar, xizmatlar, shart-sharoitlar) bilan ta'minlanligi hisoblanadi. Aholi farovonligi darajasi ishlab chiqarishning rivojlanishi bilan bog'liq bo'lib, bir vaqtning o'zida unga ta'sir ko'rsatadi. Aholi farovonligining shakllanishiga quyidagi uch jihat ta'sir etadi: birinchisi bu ishlab chiqarish sohasida yaratiladigan oziq-ovqat va kiyim-kechak mahsulotlari bo'lib, ular inson ehtiyojlarini qondirish uchun mo'ljallangan. Ikkinchisi esa aholining alohida guruhi va qatlamining iste'mol ne'matlariga erishish imkoniyati. Uchinchisi esa aholi salomatligi uni qamrab olgan ijtimoiy va tabiiy muhitning holati. Fikrimizcha, hududlar kesimida tadbirkorlikni rivojlantirish, har bir fuqaroda biznes va moliyaviy bilimlarni shakllantirish bugungi kunning dolzarb vazifasi hisoblanadi.

TAHLILLAR VA NATIJALAR:

Tahlillar va natijalar shuni ko'rsatadiki, Yangi O'zbekistonning milliy iqtisodiyotida aholi farovonligi bevosita tadbirkorlik faoliyati bilan uzviy ravishda bog'liq. Aholi farovonligini tadbirkorlik faoliyatiga bog'lasak, ijtimoiy farovonlikni erishilgan nazariyalari darajalarini izohlovchi quyidagi sabablarni o'rganishimiz lozim: qulay geografik joylashuv, qulay iqlimiy sharoit, tabiiy resurslarning mavjudligi, aholi soni, inson kapitali, ilmiy-texnika taraqqiyoti (ITT), iqtisodiy rivojlanish darajasi, xalqaro iqtisodiy munosabatlar tizimidagi ishtiroki, kredit foizi stavkasi, soliq stavkasi, kommunal to'lovlarning baland narxdaligi va hokazo.

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi tadbirkorlik faoliyatini rivojlashtirish orqali aholi farovonligini oshirish ekanligini hisobga olgan holda ta'kidlash mumkinki, aholi farovonligi konsepsiyalarining asosi tadbirkorlik faoliyati va uni rivojlantirish shart-sharoitlari bilan uzviy bog'liqligini ko'rishimiz mumkin. Aholi farovonligini tadbirkorlik faoliyatiga bog'laganimizda aholini ish bilan bandligi masalasi, ularni ish

bilan ta'minlash, yangi ish o'rinlarini yaratish, ularda tadbirkorlik va biznes ko'nikmalarini shakllantirish, ularning moliyaviy savodxonligini oshirish, ularda kredit olish va olingan kreditni maqsadli ishlatish hamda foyda olish ko'nikmalarini shakllantirish kabi masalalarni hal etishga qaratilgan chora tadbirlarni ishlab chiqish ustuvor masala ekanligini his etishimiz lozim.

Yuqoridagi barcha fikr va mulohazalarga asoslangan hamda ularni umumlashtirgan holda, aholi farovonligining jamiyatdagi tadbirkorlik faoliyati rivojlantirganlik darajasi bilan bog'liqligi to'g'risidagi nazariy qarashlar bo'yicha shaxsiy mualliflik yondashuvini quyidagicha ifodalash mumkin: bozor iqtisodiyoti va milliy iqtisodiyotni jadal sur'atlarda barqaror iqtisodiy o'sish asosida aholi farovonligining asosiy omillaridan biri – bu tadbirkorlik faoliyati bo'lib, ushbu faoliyatni tashkil topishi va rivojlanishining ob'yektiv qonuniyatlari to'la ta'minlangan sharoitda jamiyatda farovonlik o'zining yuqori darajasiga erishadi. Tadbirkorlik faoliyatining juda keng va ko'p tarmoqli jarayon ekanligini hisobga olgan holda, mazkur tadqiqot ishida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning aholi farovonligi bilan o'zaro bog'liqligi masalalarini tadqiq etishni maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz. **(1.2-jadvalga qarang)**

1.2-jadval.

Aholi farovonligi asosiy sharoitlarining kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarida namoyon bo'lishi⁶

Aholi farovonligini asosiy shartlarining tadbirkorlik faoliyati bilan bog'liqligi	Mazkur bog'liqlikning kichik tadbirkorlik subyektlarida namoyon bo'lishi xususiyatlari
Ijtimoiy mehnat unumdorligining asosiy sharti mehnatning asosiy shart-sharoitlari (yangi texnika va texnologiyalarni qo'llash) hamda faoliyat erkinligi hisoblanib, bular asosan erkin tadbirkorlik faoliyatida ta'minlanadi. Ijmoiy mehnatning ehtiyojlar bilan mutanosibligiga bozor sharoitida erishilib, uning markazida tadbirkorlik faoliyati turadi.	Kichik tadbirkorlik subyektlari (YaTT) faoliyatida yangi texnika va texnologiyalarni qo'llash hamda faoliyat erkinligini ta'minlash imkoniyatlarining kuchliligi. Yakka tartibdagi tadbirkorlar alohida shaxslarning ehtiyojlarini nisbatan chuqurroq va aniqroq hisobga oladilar, o'z mehnat jarayonlarini alohida shaxslarning ehtiyoj talablariga nisbatan ko'proq moslashtiradilar
Alohida shaxsning afzal ko'rishiga erishish bozor sharoitida amal qiluvchi tanlov erkinligini taqozo etib, bunga tadbirkorlik faoliyati orqali sharoit yaratiladi. Ratsional tanlovni amalga oshirishga asosan bozor va tadbirkorlikning amal qilish sharoitida erishiladi.	Alohida shaxsning afzal ko'rishiga erishish yirik tadbirkorlik faoliyatiga (korporatsiya, aksiyadorlik jamiyati) nisbatan kichik tadbirkorlik sub'yektlari faoliyatida (yakka tartibdagi tadbirkorlik) yaxshiroq ta'minlanadi. Alohida shaxsning ratsional tanloviga ko'proq kichik tadbirkorlikning amal qilish sharoitida erishiladi.
Resurslarning optimal joylashuvi (taqsimlanishi) bozor mexanizmlariga asoslanuvchi erkin tadbirkorlik faoliyati orqali ta'minlanadi.	Resurslarning optimal joylashuvi (taqsimlanishi), jumladan, ikkilamchi va chiqitsiz tarzda ishlatilishi kichik tadbirkorlik

⁶ Guliston Davlat Universiteti i.f.n. dots. PhD O.A.Yusufaliyevning PhD dissertatsiya ishidan olingan

	sub'yektlari faoliyati orqali nisbatan samarali ta'minlanadi.
Resurslardan foydalanish va daromadlarni taqsimlash jarayonlariga davlatning aralashuvi tadbirkorlik faoliyatining erkin harakati uchun ob'yektiv to'siqlar mavjud bo'lgan hollarda taqozo etiladi.	Resurslardan foydalanish va daromadlarni taqsimlash jarayonlarida kichik tadbirkorlik sub'yektlari uchun teng iqtisodiy sharoitlarni ta'minlashda davlatning aralashuviga ehtiyoj kuchliroq namoyon bo'ladi.
Fuqarolarning shaxsiy sog'lig'ini ta'minlash bilan bog'liq xizmatlarning ahamiyatli qismiga tadbirkorlik faoliyati orqali erishiladi. Davlat mas'uliyati asosidagi xatti-harakatlarning ahamiyatli qismi jamiyatda tadbirkorlik faoliyati uchun yetarli shart-sharoitlar yaratish bilan bog'liq.	Fuqarolarning shaxsiy sog'lig'ini ta'minlash bilan bog'liq xizmatlarning manzilligi kichik tadbirkorlik sub'yektlari faoliyati orqali yaxshiroq ta'minlanadi. Davlat mas'uliyati asosidagi xatti-harakatlarga ehtiyoj kichik tadbirkorlik sub'yektlari (yakka tartibdagi tadbirkorlar) faoliyatida kuchliroq namoyon bo'ladi.
"Xarajatlar – mahsulotlar ishlab chiqarish" nisbatini maksimallashtirishga asosan bozor va tadbirkorlikning amal qilish sharoitida erishiladi.	"Xarajatlar – mahsulotlar ishlab chiqarish" nisbatini maksimallashtirishga kichik tadbirkorlik sub'yektlari faoliyatida yaqqolroq erishiladi.

Jadval ma'lumotlaridan ko'rinadiki, kichik tadbirkorlik sub'yektlari faoliyatida yangi texnika va texnologiyalarni qo'llash imkoniyatlari nisbatan kuchli hisoblanadi. Ya.Xabiyevning ta'kidlashicha, "Kichik biznes qisqa muddatlar ichida muayyan bozorlarda talab qilinuvchi yuqori sifatli mahsulotlarni ishlab chiqarishni ta'minlashga qodir. Kichik tadbirkorlikning bozordagi o'zgaruvchan ehtiyojlarga operativ tarzda javob qaytara olish imkonini beruvchi ishlab chiqarish, texnologik va ma'muriy moslashuvchanligi ham uning muvaffaqiyatli rivojlanishi muhim hisoblanadi. Kichik tadbirkorlikning ichki tabiatiga xos bo'lgan barcha kamchiliklarni e'tirof etgan holda ta'kidlash lozimki, shunga qaramay milliy iqtisodiyotda kichik biznes o'zining amaliy faoliyatida innovasion mahsulotlarni qo'llash hamda yangi texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlariga o'ta sezgir hisoblanadi". Amerika Qo'shma Shtatlari Milliy ilmiy fondining ma'lumotlariga ko'ra, ilmiy-tadqiqot ishlariga sarflangan 1 \$ AQSh dollari hisobiga kichik biznes subyektlarida (Yakka tartibdagi tadbirkorlar) o'rta biznes subyektlariga (Mas'uliyati cheklangan jamiyatlari, xususiy korxonalar, aksiyadorlik jamiyatlari va oilaviy korxonalar) qaraganda 4 baravar, yirik biznes subyektlarga (korporatsiyalar) qaraganda 24 marta ko'proq yangi ishlanmalar olingan. Amerika qo'shma shtatlari statistikasi bo'yicha kichik biznes subyektining bitta xodimiga yirik biznes subyektiga qaraganda 2,5 baravar innovatsiya (yangilik yaratish) to'g'ri keladi.

Shuningdek kichik tadbirkorlik sub'yektlari (Yakka tartibdagi tadbirkorlar va o'zini o'zi band etgan shaxslar) faoliyat erkinligini ta'minlash imkoniyatlari ham muhim o'rin tutadi. Tadbirkorning iqtisodiy erkinligi mulkka egalik qilish, xo'jalik faoliyatini yuritish, tavakkalchilik evaziga foyda olish maqsadida yangi innovasion texnologiyalar va mukammal g'oyalar asosida mahsulot, ish va xizmatlar yaratish, bozorni o'rganib, sog'lom raqobat muhitida tovar ish va xizmatlarni sotish shartlari, tovar yoki xizmatlar narxi, aholi to'lov qobiliyatidan kelib chiqqan holda tovar yoki xizmatlarga narx belgilash talab etiladi. Bugungi kunda ko'pchilik tadbirkorlar

mahalliy xom ashyodan foydalangan holda sifatli va hamyonbop mahsulot ishlab chiqarib, bozorga to'g'ridan to'g'ri kirib kelib, bozorni egallashmoqda. Bundan tashqari tadbirkorlar o'z mahsulotlarini xorijiy davlatlarga eksportni amalga oshirib, foyda va daromad ulushlarini ko'paytirishmoqda. Bunda hukumat tomonidan taqdim etilayotgan soliq stavkasi imtiyozlari bo'yicha chiqarilgan farmonlar va qarorlarni ijrosi ta'minlanmoqda. Aytish joizki, rezident eksportyor tadbirkorlar soliq to'lovlaridan batamom ozod etilganligi bejiz emas, chunki Muxtaram Prezidentimiz tomonlaridan olib borilayotgan tadbirkorlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, ularga soliq yukini kamaytirish, kredit stavkalarini pasaytirishga doir chora tadbirlar asosida Yo'l xaritasi ishlab chiqilgan. Bunda O'zbekiston Respublikasi hududidagi mavjud viloyatlardagi aholining real daromadlarini oshirishga qaratilgan mavjud asosiy iqtisodiy drayverlarni qo'llab-quvvatlagan holda chorvachilik, dehqonchilik, tomorqadan foydalanish, chevarchilik, kasanachilik, issiqxona tashkil etish, xorijiy tillarni o'rgatuvchi o'quv markazlarini tashkil etish, avtomobillarni yuvishga mo'ljallangan moy sam uskunalarini o'rnatish, elektromobil avtomashinalarini elektr zaryadlashga mo'ljallangan shahobchachalarni foydalanishga topshirish, pishiriq pishirish, umumiy ovqatlanish, savdo, aloqa faoliyati, muddatli to'lov tovarlarini sotuvchi do'konlar tarmog'ini ishga tushirish kabi faoliyatlarda o'z aksini topgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR:

Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish asosida aholi farovonligini oshirish yuzasidan olib borilgan ilmiy tadqiqotlar natijalari bo'yicha hamda tadqiqot maqsadi va vazifalarining bajarilganligini bildiruvchi quyidagi xulosa, ilmiy takliflar hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi:

1. Tadbirkorlik faoliyati – bu alohida faoliyat turi bo'lib, yangilikni joriy etish, tavakkalchilikni qo'llash, mulkni o'zlashtirish, qonuniy faoliyat ko'rsatish kabi iqtisodiy kategoriyalarni qamragan holda aholi farovonligini ta'minlashga yo'naltirilgan sa'y-harakatlar yig'indisidan iborat faollikni anglatadi. Tadbirkorlik faoliyati turli shakllarda amalga oshirilib, uning turli yo'nalishlariga tegishli bo'lgan tashkiliy-huquqiy shakllari asosidagi faoliyat turini biznes faoliyatidan farqlash zarur.

2. "Tadbirkorlik faoliyati" va "aholi farovonligini oshirish" kabi iqtisodiy kategoriyalari aholi daromadlari, mamlakatdagi ta'lim sifati, tibbiyot, ishlab chiqarish infratuzilmasi, ekologik vaziyat va siyosiy barqarorlik omillarning ta'sirida tobora kengaytirilgan holda tushuntirib boriladi.

3. Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish asosida mamlakatdagi ishsizlikni oldini olish va bunda ish bilan bandlikni ta'minlashga erishish imkoniyatlarini kengayishini inobatga olib, tadbirkorlikda diversifikatsiya masalalariga alohida e'tibor qaratish zarurligi isbotlandi.

4. Tadbirkorlik faoliyatini yuritish uchun unga ta'sir etuvchi ichki va tashqi omillarning ko'lamini va ta'sir doirasini doim o'rganib borish talab etiladi. Ichki omillar mikrofirma yoki firma faoliyatida boshqaruvchining ta'sirida o'z yechimini topishi tashqi omillarni ta'siridan ko'ra soddaroqdir. Ammo tashqi omillar tadbirkorlik subyektlari uchun bir qator jiddiy muammolar keltirib chiqarishi mumkin. Buning

uchun tadbirkor o'z faoliyati davomida tavakkalchiliklarga ham tayyor turishi maqsadga muvofiq bo'ladi.

5. O'zbekistonda tadbirkorlikni huquqiy tartibga solish masalalarini yengillashtirish maqsadida qonun hujjatlarida aholi farovonligini oshirishga yo'naltirilgan chora-tadbirlarni yanada mustahkamlash zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. 2020 yil 29 dekabr. – URL: https://www.uza.uz/uz/posts/ozbekiston-respublikasi-prezidenti-shavkatmirziyoevning-oliy-mazhlisga-murozhaatnomasi_198650

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 7 martdagi PQ-4231-sonli Qarori "Hududlarda aholini tadbirkorlikka keng jalb qilish va oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida". – URL: <https://lex.uz>

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 8 iyundagi PQ-4742-sonli Qarori "Tadbirkorlik faoliyati va o'zini o'zi band qilishni davlat tomonidan tartibga solishni soddalashtirish chora-tadbirlari to'g'risida".

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni "2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida". 2022 yil 28 yanvar, PF-60-son. – URL: <https://lex.uz>

5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 19 martdagi PF-5969-sonli Farmoni "Koronavirus pandemiyasi va global inqiroz holatlarining iqtisodiyot tarmoqlariga salbiy ta'sirini yumshatish bo'yicha birinchi navbatdagi chora-tadbirlar to'g'risida". – URL: <https://lex.uz>

6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 3 aprel PF-5978-sonli Farmoni "Koronavirus pandemiyasi davrida aholi, iqtisodiyot tarmoqlari va tadbirkorlik sub'yektlarini qo'llab-quvvatlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida". – URL: <https://lex.uz>

7. Меншикова В.И., Саяпин А.В., Черкасов В.А. Оценка вклада малого предпринимательства в экономику региона (на материалах Тамбовской области) // Социально-экономические явления и процессы. – 2016. – Т. 11, № 3. – С. 83–88. – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/otsenka-vklada-malogopredprinimatelstva-v-ekonomiku-regiona-na-materialah-tambovskoy-oblasti>

8. Николаев И. Почему растёт ВВП и не растут доходы населения. – 2017. – URL: <https://www.vedomosti.ru/opinion/articles/2017/07/06/711128-pochemu-rastet-vvp>

9. Общественный труд // Большой энциклопедический словарь. – 2000. – URL: <https://dic.academic.ru>